

Л. П. Петрюк
З. Г. Рисована

4
клас

Українська мова

Зошит

для самотійних
і контрольних робіт

уч _____ 4-____ класу



Л. П. Петрюк
З. Г. Рисована

УКРАЇНСЬКА МОВА

4 клас

**Зошит
для самостійних
і контрольних робіт**

уч _____ 4-____ класу

Харків
«Гімназія»
2013

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
(лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти
від 02.11.2012 № 14.1/12-Г-310)*

Рецензенти:

- С. Г. Дубовик*, канд. пед. наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету ім. Б. Гринченка;
С. В. Панченко, учитель-методист, учитель початкових класів Київської спеціалізованої школи I ст. № 327 з поглибленим вивченням іноземних мов;
І. Ю. Павлюк, спеціаліст вищої категорії, учитель-методист, учитель початкових класів Харківської гімназії № 172

Петрюк Л. П.

- ПЗ0 Українська мова. 4 клас : Зошит для самостійних і контрольних робіт для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою / Л. П. Петрюк, З. Г. Рисована. — Х. : Гімназія, 2013. — 112 с. : іл.
ISBN 978-966-474-206-8.

Зошит містить завдання за всіма видами перевірок знань і вмінь учнів 4 класу, що відповідають Вимогам оцінювання навчальних досягнень учнів (наказ МОНмолодьспорту України № 996 від 30.08.2011). Наведено самостійні та тестові контрольні роботи у двох варіантах з кожної теми навчального курсу.

Завдання складено за матеріалами посібника Л. П. Петрюк, З. Г. Рисованої «Українська мова. 2–4 класи. Методичні рекомендації щодо здійснення контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів».

Призначено для вчителів та учнів початкової школи.

**УДК 373.167.1:811.161.2
ББК 81.2Укр-922**

САМОСТІЙНІ РОБОТИ

1. Текст

Варіант 1

1. Текст складається із:

- а) заголовка, опису, розповіді;
- б) зачину, основної частини, кінцівки;
- в) теми, зачину, мети.

2. Яка це частина тексту?

В'ється стежка через поле.

- а) зачин;
- б) основна частина;
- в) кінцівка.

3. Можна цю групу речень назвати текстом чи ні?

Вуж любить жити по берегах річок, озер, ставків. На Волині є мальовниче озеро Світязь. Темрява полонила крижані простори.

- а) так;
- б) ні.

4. Яка мета тексту-опису?

- а) розповісти про щось (когось);
- б) довести щось;
- в) описати ознаки предмета, явища.

5. До якого типу належить поданий текст?

Усю зиму спав їжачок у лісі під купою хмизу. Настала весна. Весняне сонечко гріє землю. З'явилася зелена травичка. Виліз їжачок зі свого зимового лігва й почав чиститися. Він потерся об кущі та гілочки. Потім облизав себе язичком. Подивився їжачок навкруги, струснувся й побіг на полювання.

- а) розповідь;
- б) опис;
- в) міркування.

6. Прочитай текст. Яка його тема?

На канікулах я жила у бабусі в селі. Там у мене багато друзів. Ми весело відпочивали. Займалися й корисними справами. Заготовляли сіно лісовим мешканцям на зиму. Доглядали мурашники. І багато читали.

- а) У селі;
- б) На канікулах;
- в) Лісові мешканці.

7. Розташуй речення так, щоб вийшла зв'язна розповідь. Запиши.

- ☐ Ось прилетіла зграйка красенів щигликів, чижів, коноплянок.
- ☐ Намела січневого снігу хуртовина.
- ☐ Після морозної ночі вони на берізках та вільхах поснідають насіннячком.
- ☐ Важким стало життя птахів.

8. Закінчи текст. Добери заголовок.

Діти пішли в ліс. Там вони спіймали білочку.
У неї була зламана лапка.

Варіант 2

1. Текстом називається:

- а) кілька речень;
- б) кілька абзаців;
- в) зв'язна розповідь про щось (когось).

2. Текст складається із:

- а) заголовка, зачину, плану;
- б) зачину, основної частини, кінцівки;
- в) заголовка, основної частини, кінцівки.

3. Яка це частина тексту?

У Володі в п'ятницю день народження.

- а) зачин;
- б) основна частина;
- в) кінцівка.

4. Яка мета тексту-розповіді?

- а) описати предмет;
- б) розповісти про якусь подію;
- в) довести щось.

5. Продовж речення.

Усне мовлення має бути...

- а) чітким, емоційним, виразним;
- б) тихим, спокійним, задумливим;
- в) правильним, виразним, тихим.

**6. Розташуй речення так, щоб вийшла зв'язна розповідь.
Запиши.**

- ☐ Він похилив свою довгасту шию.
- ☐ Дід Свирид приніс лебедя додому.
- ☐ На ставу плавав великий залітний птах.
- ☐ Одразу промив рану на крилі та забинтував.
- ☐ То був поранений лебідь.

7. Прочитай текст. Яка його тема?

Чоловік поїхав у ліс по дрова. Там блукав голодний ведмідь. Він кинувся на коня. Той злякався, підстрибнув і швидко побіг. Ведмідь упав у сани. Кінь із ведмедем примчав у село і в'їхав у двір. Дісталось клишоногому!

- а) Поїздка до лісу;
- б) Пригода;
- в) Лісовий гість.

8. Допиши до тексту кінцівку. Добери заголовок.

Пожовкли берези і клени, почервоніли осички, стала рудою трава. Прийшла осінь. Початок осені для лісових мешканців — чудова пора. У лісі є ягоди, гриби, горіхи, жолуді. Але чому білки в тривозі?

(За Г. Скребицьким)

2. Речення

Варіант 1

1. Речення — це:

- а) слова;
- б) слова, що виражають закінчену думку;
- в) іменники, прикметники, дієслова.

2. Покажи стрілочкою, до якого типу належать подані речення.

Розповідне

Нумо, хлопці і дівчата,
Що вам треба для салату?

Питальне

Дуже добрий урожай,
Що завгодно вибирай!

Спонукальне

Осінь-матінка прийшла,
Всім дарунки принесла.

3. Познач головні члени поданого речення.

Пливуть над лугами ранкові тумани.

- а) пливуть над лугами;
- б) ранкові тумани;
- в) пливуть тумани.

4. Із поданих слів побудуй і запиши речення.

Берізка, у, стрічки, золоті, вплела, коси.

5. Заміни виділене слово однорідними членами і запиши утворене речення.

У зоопарку Сергійко побачив **звірів**.

6. Вибери речення за поданою схемою.

Яка? Хто? Що зробила? Куди?

- а) Незнайома пташка сіла на ялинку.
- б) Над ставком весело кружляли ластівки.
- в) Зелена трава вмилася росою.

7. Розстав розділові знаки в реченнях.

Тарас Шевченко — славетний український поет і художник. Він писав щиро правдиво чесно. Знав багато народних пісень і дуже гарно співав. Він любив кобзарів бандуристів. Сам грав на кобзі й скрипці. Тільки життя в Тараса було тяжке він рано залишився сиротою.

8. За допомогою питань установи зв'язок між словами у реченні.

Весняний вітер приніс на своїх крилах теплу весну.

Варіант 2

1. Основа речення — це...

- а) підмет, дієслово;
- б) іменник, присудок;
- в) підмет і присудок.

2. Покажи стрілочкою, до якого типу належать речення.

Розповідне

Іще не лягай!

Питальне

Тихесенький вечір на землю спадає,
і сонце сідає в темнесенький гай.

Спонукальне

Ой сонечко ясне, невже ти вто-
милось, чи ти розгнівилось?

3. Познач головні члени поданого речення.

Земля прикрасилася ніжним зеленим рястом.

- а) прикрасилася рястом;
- б) зеленим рястом;
- в) земля прикрасилася.

4. Із поданих слів побудуй і запиши речення.

Ясне, землю, сонце, проміння, на, сипле.

5. Заміни виділене слово однорідними членами і запиши утворене речення.

Біля школи діти виростили **квіти**.

6. Вибери речення за поданою схемою.

Де? Що зробили? Які? Що?

- а) З горбків збігають дзвінкі струмочки.
- б) На галявинах з'явилися перші проліски.
- в) У лісі гудуть розквітлі дерева.

7. Розстав розділові знаки в реченнях.

З дитинства Михайло Стельмах полюбив чорну запашну ріллю зелені моря ярини кучеряві сади та завітчані луки. Там весело співають пташки і збирають нектар заклопотані бджоли. З дитинства запали йому в душу мальовничі краєвиди рідного Поділля. Письменник створив книги про рідний народ про його мужність і працьовитість.

8. За допомогою питань установи зв'язок між словами в реченні.

Молода струнка яворина зеленим верховіттям усміхається до блакитного неба.

3. Іменник

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з іменників:

- а) осінь, чарівна, небо;
- б) квіти, ліс, лісові;
- в) небо, птахи, сонце.

2. Визнач рід іменників.

Айстра, заєць, метро, верблюд, вулиця, сонце.

Ч. р.

Ж. р.

Сер. р.

_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. У якому відмінку вжито подані іменники?

У краї, на даху, у місті, в полі.

- а) у давальному;
- б) у місцевому;
- в) в орудному.

4. Визнач речення, у якому іменник жіночого роду стоїть у родовому відмінку однини. Підкресли цей іменник.

- а) Білка перескакувала з гілки на гілку.
- б) Білка уважно дивилася на дівчинку.
- в) Білка дуже сподобалася дівчинці.

5. Визнач речення, у якому іменник чоловічого роду стоїть у знахідному відмінку однини. Підкресли цей іменник.

- а) Дівчинка побачила їжачка й зупинилася.
- б) Дівчинка з їжачком прийшла додому.
- в) Дівчинка доглядала за їжачком.

6. Використай іменники, подані в дужках, у потрібній формі.

Подарувати (подруга) — _____.

Лежить за (піч) — _____.

Тримає в (рука) — _____.

7. На місці крапок постав потрібні закінчення, визнач відмінок.

Цікаво восени в лісі (м.в.). Ось пролетіла сойк...
(_____) і сіла на пенюк. Вона принесла
в дзьоб... (_____) жолудь. А скільки павутинн...
(_____) літає в повітр... (_____)!

8. Подані словосполучення введи в речення. Підкресли іменники.

Золота осінь; завітчала дерева; сосни і ялинки.

Варіант 2

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з іменників:

- а) вечір, сутінки, ранній;
- б) озеро, риби, ставок;
- в) зима, морозна, холод.

2. Визнач рід іменників.

Гімн, дитина, сонце, дятел, пшениця, читання.

Ч. р.

Ж. р.

Сер. р.

_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. У якому відмінку вжито подані іменники?

За хлібами, між деревами, кущами, з грибами.

- а) у давальному;
- б) в орудному;
- в) у місцевому.

4. Визнач речення, у якому іменник жіночого роду стоїть у знахідному відмінку однини. Підкресли цей іменник.

- а) Повисли до землі тоненькі гілочки верби.
- б) Зернятка перетворилися на золоту паляницю.
- в) Сніжинка впала на теплу руку хлопчика.

5. Визнач речення, у якому іменник чоловічого роду стоїть у родовому відмінку однини. Підкресли цей іменник.

- а) Холод скував дерева й запорошив їх снігом.
- б) Твердий синявий сніг грав на сонці самоцвітами.
- в) Білочка побачила під деревом крихітки горішка.

6. Використай іменники, подані в дужках, у потрібній формі.

Стояв на (берег) _____.

У хутрянйй (шапка) _____.

Милувався (ніч) _____.

7. На місці крапок постав потрібні закінчення, визнач відмінок.

Початок жовтня (р.в.) був на диво теплим. Обмануті тепл... (_____) суниці посеред осен... (_____) знову зацвіли. Серед зелених листочк... (_____) білили ніжні квіточк... (_____). Де сонечко зігрівало галявин... (_____) більше, можна було збирати ще один урожай.

8. Подані словосполучення введи в речення. Підкресли іменники.

Золотокоса осінь; ночі і ранки; журавлиний ключ.

4. Прикметник

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з прикметників:

- а) світле, дерево, польові;
- б) гіркий, тепле, м'яка;
- в) важкий, ластівка, веселе.

2. Рід прикметника можна визначити за:

- а) питанням, закінченням, іменниками, з якими зв'язані прикметники;
- б) відмінком іменників;
- в) числом та називним відмінком.

3. Знайди у вірші прикметники та запиши їх у жіночому роді.

Червоні снігурі
стрибають по дворі.
В задумі чорний крук
присів на білий сук.

Синиці голубі
співають на вербі.
На зиму омелюх
пошив рудий кожух.

(В. Лучук)

4. Провіdmaняй словосполучення чисте небо.

5. Визнач речення, у якому прикметник жіночого роду множини стоїть у родовому відмінку.

- а) Літнього дня хлопці пішли на річку.
- б) У лісі було багато лисячих нір.
- в) На безкрайому полі колосилося жито.

6. З поданих слів склади та запиши речення. Визнач відмінки прикметників.

Осінньому, павутиння, прозорому, у, в'ється, літа, повітрі, бабиного.

7. Вибери групу іменників, від яких можна утворити прикметники за допомогою суфіксів -ськ-, -цьк-, -зьк-:

- а) Київ, Донецьк, Кавказ;
- б) зима, весна, сусід;
- в) море, завод, хлібороб.

8. Пошир речення прикметниками.

Щедро світить _____ сонечко. Дихає вітерець. Дзюркочуть _____ струмочки. Буйно цвітуть _____ проліски. Дзвенить _____ спів пташок. Гарно в лісі весною!

Варіант 2

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з прикметників:

- а) туманний, великий, галявина;
- б) червоні, птахи, зимовий;
- в) чорний, малесенька, раннє.

2. Відмінок прикметника можна визначити за:

- а) числом і середнім родом;
- б) іменником, із яким прикметник зв'язаний у реченні;
- в) числом, жіночим або чоловічим родом.

3. Знайди у вірші прикметники та запиши їх у чоловічому роді.

Чому це надворі
блищать, мов перлини,
і чисті, й прозорі
грайливі краплини?

Тому, що весела,
ясна, чарівна
на мамине свято
приходить весна!

4. Провідміняй словосполучення *веселий дощ*.

5. Визнач речення, у якому прикметник жіночого роду множини стоїть у орудному відмінку.

- а) За рікою видно дніпровські луки.
- б) Лісові галявини дзвеніли від радощів.
- в) Джмелі гудуть над квітучим садом.

6. З поданих слів склади та запиши речення. Визнач відмінки прикметників.

На, пливуть, влітку, і, пароплави, малі, річці, великі.

7. Вибери групу іменників, від яких можна утворити прикметники за допомогою суфіксів -ськ-, -цьк-, -зьк-:

- а) Вінниця, Рига, Харків;
- б) учень, читач, дружба;
- в) вулиця, Кременчук, гори.

8. Пошир речення прикметниками.

Ще не піднялося _____ сонечко. На траві не блищить _____ роса, а _____ квіточки починають розкриватися. Усе навколо прокидається. І _____ пташки не сплять.

5. Займенник. Числівник

Варіант 1

1. Займенниками першої особи є:

- а) я, ми, мене, нас;
- б) він, вона, воно, вони;
- в) він, дівчинка, воно.

2. Займенник *воно* зміни за питаннями:

Кого? _____ Для кого? _____
Кому? _____ За ким? _____
У кого? _____

3. Спиши речення, замінивши займенники першої особи однини на займенники другої особи однини.

Буду тихо я ходити, щоб матусю не збудити.
В мене діти працьовиті, зовсім ледарів нема. Мені батьки і вчителі хочуть щастя на землі.

4. Числівник відповідає на питання:

- а) яка? котра? хто?
- б) скільки? який? котрий?
- в) яке? куди? де?

5. Визнач речення з числівником.

- а) Я навчаюся на відмінно.
- б) Я навчаюся в чудовій школі.
- в) Я навчаюся в четвертому класі.

6. З поданих слів склади речення:

На, запізнився, хвилини, він, п'ять.

7. Утвори і запиши словосполучення словами.

6 (книжка), о 2 (година), 3 (брат).

8. Провідміняй числівник п'ятий.

Варіант 2

1. Займенниками другої особи є:

- а) ви, вони;
- б) ти, ми;
- в) ти, ви.

2. Займенник ми зміни за питаннями:

У кого? _____ З ким? _____
Кому? _____ На кому? _____
На кого? _____

3. Спиши речення, замінивши займенники другої особи однини на займенники третьої особи однини.

З дитинства ти навчаєшся бачити в хлібі живу душу рідної землі.

У тебе були великі сірі очі.

Батьківщина дає тобі сонце погоже, і повітря дає, і снагу.

4. Числівники — це слова, що означають:

- а) порядок при лічбі, ознаку предмета;
- б) кількість предметів, їх назву та ознаки;
- в) кількість предметів, їх порядок при лічбі.

5. Визнач речення з числівником.

- а) Соловей — рання пташка.
- б) Горобці прокидаються у шостій годині ранку.
- в) Найменший в Україні птах — корольок червоноголовий.

6. З поданих слів склади речення.

О, трудовий, розпочинає, день, четвертій, ранку, годині, шпак.

7. Утвори та запиши словосполучення словами.

2 (стіл), 5 (рік), 3 (імені).

8. Провідміняй числівник *дев'ятий*.

6. Дієслово

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з дієслів:

- а) стояти, серпанок, поблискує;
- б) червоніють, співають, гойдає;
- в) плывуть, сонце, прокидаються.

2. Прочитай. Випиши дієслова. Визнач їх час.

Гроза пройшла...
Зітхнули трави,
квітки голівки підняли,
і сонце тепле і ласкаве
спинило погляд на землі.
Літає радість, щастя світе,
дзвенять пташки в садах рясних,
сміються знову трави, квіти...
А сльози ще тремтять на них.

(О. Олесь)

3. Вибери групу слів, яка належить до першої дієвідміни дієслів:

- а) радіють, малюють, сидять;
- б) радіють, їдуть, співають;
- в) горять, учать, мовчать.

4. Початкова форма дієслів вказує на:

- а) особу;
- б) час і число;
- в) дію або стан.

5. Встав пропущені букви в закінченнях дієслів.

Чита____ш, бач____ли, леж____те, ховал____ся,
розв'яз____ш.

6. Від поданих іменників утвори дієслова другої особи однини.

Радість — _____.

Свято — _____.

Ходьба — _____.

7. Заміни подані дієслова дієсловами другої особи однини теперішнього часу.

Я люблю чистоту. Щоранку вмиваюся, чищу зуби,
роблю зарядку, перед їдою та після їди мию руки.
Сам складаю на місце свої речі.

8. Зміни текст так, щоб події відбувалися в теперішньому часі.

По небу пливла чорна хмара. Линув холодний дощик. Люди поховалися по домівках. Миготіли блискавки, грім гримів не вгаваючи.

Варіант 2

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з дієслів:

- а) світить, тече, річка;
- б) засяяти, чудові, проліски.
- в) читають, ясніє, починають.

2. Прочитай. Випиши дієслова. Визнач їх час.

Зо світу до ночі сонце не стуляє очі.
Сонце на всіх однаково світило.
Скільки сніг не лежатиме, а розтавати буде.
Проспиш весною — заплачеш зимою.
Осінь збирала, а весна з'їдала.
Літо дає коріння, а зима — насіння.

3. Вибери групу слів, яка належить до другої дієвідміни дієслів:

- а) розповідають, слухають, знають;
- б) стоять, прилітають, молотять;
- в) їздять, носять, клеять.

4. Неозначена форма дієслова є:

- а) його початковою формою;
- б) формою теперішнього часу;
- в) формою минулого часу.

5. Встав пропущені букви в закінченнях дієслів.

Розумі___ш, нос___мо, тремт___ш, маю___ш,
визволя___ш.

6. Від поданих іменників утвори дієслова третьої особи однини.

Письмо — _____.

Старання — _____.

Крик — _____.

7. Заміни подані дієслова дієсловами третьої особи однини.

Я славлю дружбу піснею своєю,
Красу і силу сторони моєї.
Я хліба не цураюсь
І з добрими людьми братаюсь.
Скільки сонця, праці, втіхи!
Не надивишся, не наслухаєшся, не намилиєшся.

8. Зміни текст так, щоб події відбувалися в теперішньому часі.

Біля моєї хати цвіли мальви. Вузька стежка
бігла до криниці. Там росла калина, шуміла моло-
денька тополя. За хатою цвіли вишні і яблуні.

I. ОЦІНЮВАННЯ ВМІНЬ І НАВИЧОК МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аудіювання (слухання і розуміння прослуханого)

УСМІШКА

Тестові завдання

1. Чому усміхнулася дівчинка?

- а) стало радісно;
- б) хтось її розсмішив;
- в) побачила щось цікаве.

2. Яке почуття у дівчинки викликала зустріч із дідусем?

- а) здивування;
- б) страху;
- в) радості.

3. Чому дівчинка злякалася дідуся?

- а) він був дуже старий;
- б) він був похмурий і злий;
- в) він несподівано з'явився.

4. Яким став навколо неї світ?

- а) похмурим, непривітним;
- б) різнобарвним, привітним;
- в) байдужим.

5. Чому насторожилась дівчинка?

- а) щось зашаруділо в траві;
- б) знову назустріч хтось ішов;
- в) навкруги була тиша.

6. Що повернуло дівчинці гарний настрій?

- а) усмішка бабусі;
- б) яскраве сонечко;
- в) пташиний спів.

ЧУДЕСНІ ПТАШКИ

Тестові завдання

1. Чому яблуні давали мало плодів?

- а) їх тільки посадили;
- б) об'їдала гусінь;
- в) мало було цвіту.

2. Чому бабуся не боролася з гусінню?

- а) не мала сил;
- б) не бачила гусінь;
- в) не мала часу.

3. Що вирішив змайструвати Петрик?

- а) годівницю;
- б) шпаківню;
- в) хатку.

4. Які птахи поселилися на Петриковому каштані?

- а) горобці й синички;
- б) синички й шпаки;
- в) шпаки.

5. Чому гусінь так і не з'явилася на бабусиних деревах?

- а) її знищили шпаки і синички;
- б) гусені не було що їсти;
- в) гусінь отруїли.

6. Яким був урожай яблук того року?

- а) багатий;
- б) невеликий;
- в) не було зовсім.

ЧИМ ХАТА БАГАТА

Тестові завдання

1. Коли Денисчин тато днює й ночує в полі?

- а) під час косовиці;
- б) під час сівби;
- в) під час жнив.

2. Чому Дениско бігає на лан?

- а) хочеться побігати;
- б) скучає за татом;
- в) нічого робити.

3. Ким працює тато?

- а) комбайнером;
- б) трактористом;
- в) косарем.

4. Хто приносить татові вечерю?

- а) бабуся;
- б) матуся;
- в) сестричка.

5. Чим частують робітників увечері?

- а) борщем;
- б) пиріжками та струдлями;
- в) кашею.

6. Як довго буде допомагати Дениско на лані?

- а) поки не набридне;
- б) поки не треба буде йти до школи;
- в) поки весь лан не вижнуть.

ЛЬОНЧИНА ЗУПИНКА

Тестові завдання

1. Де провів Льонька літо?

- а) у бабусі на селі;
- б) у таборі;
- в) на морі.

2. Що змінилося за цей час на його вулиці?

- а) поставили ліхтарі;
- б) насадили квітів;
- в) з'явилися залізобетонні стовпи.

3. З ким познайомився Льоня?

- а) з новим сусідом;
- б) з водієм;
- в) з монтером.

4. Як він допомагав монтеру?

- а) напував водою;
- б) подавав інструменти;
- в) купував хліб.

5. Чому він щоранку виглядав монтера?

- а) щоб щось віддавати;
- б) щоб допомогти;
- в) щоб щось узяти.

**6. Чому тролейбус несподівано зупинився перед
Льонею та його матусею?**

- а) поламався;
- б) обірвався провід;
- в) водій виявив пошану до Льоні, бо він допомагав
будувати тролейбусну лінію.

ЩО РОЗПОВІВ КАЛАЧИК

Тестові завдання

1. Скільки вазонів поливала Люда?

- а) два;
- б) три;
- в) один.

2. Яким папером був обгорнутий глечик?

- а) червоним;
- б) рожевим;
- в) жовтим.

3. Як скаржився калачик?

- а) блідими, опущеними листочками;
- б) язичком;
- в) незадоволеним виглядом.

4. Як Людочка помирилася з калачиком?

- а) поливала щодня;
- б) попросила вибачення;
- в) обіцяла не забувати його.

5. Як ожив калачик?

- а) став посміхатися;
- б) викинув нові квітки;
- в) у нього з'явилися молоді листочки.

6. Якого кольору були квіточки?

- а) білого;
- б) фіолетового;
- в) червоного.

ГРУШІ — ДВІ І ОДНА

Тестові завдання

1. Де сиділи діти?

- а) за партою;
- б) у сквері;
- в) у парку.

2. Хто пройшов повз них стежкою?

- а) бабуся;
- б) дівчинка;
- в) дідусь.

3. Що вона розсипала?

- а) груші;
- б) яблука;
- в) сливи.

4. Хто допоміг їй їх зібрати?

- а) хлопчик;
- б) жінка;
- в) дівчинка та хлопчик.

5. Чому здивувалася мама?

- а) діти були дуже знервовані;
- б) діти несподівано з'явились перед нею;
- в) у дівчинки було більше грушок.

6. Чому дівчинці бабуся дала більше грушок?

- а) бабуся більше полюбляє дівчаток;
- б) дівчинка більше допомогла;
- в) дівчинка була маленькою.

ЗАРАЗ

Тестові завдання

1. Якою була Маринка?

- а) цікавою та жвавою;
- б) допитливою та цікавою;
- в) допитливою і неуважною.

2. Яке слово вона не могла втямити?

- а) треба;
- б) потім;
- в) зараз.

3. Куди мама запропонувала поїхати?

- а) до зоопарку;
- б) до цирку;
- в) на атракціони.

4. Чому Маринка бігала з кімнати в кухню?

- а) щоб швидше зібратися у поїздку;
- б) хотіла їсти;
- в) хотіла пити.

5. Чому дівчинка розрюмсалася?

- а) не встигала зібратися;
- б) мама не поспішала;
- в) відклали поїздку.

6. Чому сніданок видався Маринці надзвичайно смачним?

- а) дуже зголодніла;
- б) зрозуміла значення слова «зараз»;
- в) приготували улюблену страву.

ГІРКА

Тестові завдання

1. Чому Костик не будував гірку?

- а) був хитрий;
- б) хворів;
- в) не можна було.

2. Куди діти побігли, коли закінчили будувати гірку?

- а) на гірку кататися;
- б) додому обідати;
- в) ліпити снігову бабу.

3. Що зробив Костик, коли діти пішли?

- а) вискочив у двір;
- б) грався вдома;
- в) сів обідати.

4. Що придумав зробити Костик?

- а) полив гірку водою;
- б) засипав гірку снігом;
- в) посипав гірку піском.

5. Як почувалися діти, побачивши гірку після обіду?

- а) зраділи;
- б) приємно здивувалися;
- в) розгнівалися.

6. Як лагодив Костик гірку?

- а) неохоче;
- б) із задоволенням;
- в) з відчуттям провини.

ПОДАРУНОК

Тестові завдання

1. Чому напередодні маминого свята сумував зайчик Сіра Шубка?

- а) не міг придумати подарунка;
- б) захворів;
- в) не хотів вітати маму.

2. Що він побачив на горбочку?

- а) фіалку;
- б) конвалію;
- в) пролісок.

- 3. Чому він не пристав на пропозицію проліска вирвати його?**
- а) було жаль квітку;
 - б) не мав сили;
 - в) квітка не сподобалася.
- 4. Як Сіра Шубка привітав маму зі святом?**
- а) різьбленою скринькою;
 - б) проліском на горбочку;
 - в) намистом із шипшини.
- 5. Що він отримав від Буркотуна?**
- а) лісові горішки;
 - б) лозяний кошик із яблуками;
 - в) кошик із лісовими грушками.
- 6. Як Сіра Шубка вчинив зі своїм призом?**
- а) з'їв;
 - б) загубив;
 - в) віддав мамі.

КУХОВАРОЧКА

Тестові завдання

- 1. Куди повіз тато Варочку?**
- а) до майстерні;
 - б) на польовий стан;
 - в) на річку.
- 2. На чому він її повіз?**
- а) на тракторі;
 - б) на мотоциклі;
 - в) на машині.

3. Із чого тітка Наталка зробила Варочці фартушок?

- а) із хустки;
- б) з рушничка;
- в) із занавіски.

4. Яких ягід нарвала Варочка для вареників?

- а) полуниць;
- б) суниць;
- в) вишень.

5. Хто давав по дві норми і в полі, і за столом?

- а) дядько Микита;
- б) дядько Пилип;
- в) дід Микита.

6. Про яку пору йдеться в оповіданні?

- а) про жнива;
- б) про косовицю;
- в) про сівбу.

Діалогічне мовлення

Склади діалог на задану тему, використовуючи:

- ввічливі слова;
- українські форми звертання.

Дотримуйся правил спілкування:

- не перебивай співрозмовника;
- уважно й доброзичливо вислухай його.

Дотримуйся норм літературної мови.

Словникова скринька

Привітання, побажання, прощання

- Бажаю (зичу) здоров'я (щастя, успіхів).
- Щасливих свят! Бажаю приємно провести свята (відсвяткувати).
- Дозвольте вітати від імені...
- Наше щире вітання...
- Я радий(а) нашій зустрічі!
- Яка приємна несподіванка!
- До наступної зустрічі!
- Бувай(те) здоров (здорові)!
- На все добре!
- Усього найкращого!
- Алло, вас турбує...
- Шкода, я сподівався...
- Чи вдома...?
- Так, я зараз покличу...

Запрошення та прохання

- Я хочу запросити до себе.
- Проходь(те), будь ласка (прошу, проходь(те)).
- Підійдіть, будь ласка, ближче!
- Ласкаво просимо.
- Дозволь(те) запросити.
- Чи не хотіли б ви...?
- Чи не бажаєте ви...?
- Чи не могли б ви...?
- Прошу допомогти мені.

Вибачення, подяка

- Прошу вибачити мені.
- Вибач(те), що турбую.

- Вибач(те), що запізнився.
- Я перепрошую...
- Не ображайтеся на мене, будь ласка.
- Мені дуже прикро (неприємно).
- Я зробив(ла) це не навмисно.
- Дуже жалкую.
- Дякую від щирого серця.
- Дякую, ви дуже люб'язні.
- Щиро дякую за допомогу (запрошення, подарунок, гостинність, вітання).
- Щиро вдячний(а)...

Згода і заперечення

- Згоден(на).
- Я не заперечую.
- Домовилися.
- Це справді так (правильно).
- Безперечно.
- Звичайно.
- Гаразд (добре).
- Це не влаштує.
- Я не згодний(на) (згоден).
- Ні, не бажаю.
- Ні в якому разі.
- Це неможливо.
- Ви помиляєтесь.
- Я заперечую це.
- На жаль, не можу.
- Шкодую (шкода), але я мушу відмовитися.
- Дякую, я не можу (не стомився, не голодний).
- Вибачте, ви виходите на цій (наступній) зупинці?

Теми для діалогів

1. Дивосвіт української природи.
2. Яким повинен бути учень?
3. Чому люди хворіють?
4. Що таке доброта і милосердя?
5. Ласкаво просимо! (На день народження, на свято, у гості.)
6. Дитячі ігри та забави.
7. Голоси та барви осені.
8. Домашня майстерня.
9. Запрошуємо до театру, музею, кіно.
10. Будь природі другом.
11. Ключики до сердець (добрі справи, учинки, слова.)
12. Який слід повинна залишити людина на землі?
13. Найкраще місце у світі.
14. Чому всім стало радісно (весело)?
15. Легко на душі.
16. Чому сумні очі?
17. Чому прогаяний день?
18. Чому ти здивувався?
19. Найважчий урок.
20. Найкрасивіше й найбридкіше.
21. Дзвінок другу.
22. Спілкуємось у транспорті, магазині, театрі, бібліотеці тощо.

Монологічне мовлення

Письмовий переказ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Усний твір

1. Склади усний текст-розповідь за малюнком та опорними словами. Дай імена дітям і розкажи, що вони робили в городі восени.

Словничок: викопували, носили кошиками, скла-дали.



2. Склади текст-розповідь за поданим початком.

Четвертий клас зібрався на екскурсію. Вона мала бути цікавою. Діти з нетерпінням чекали неділі.

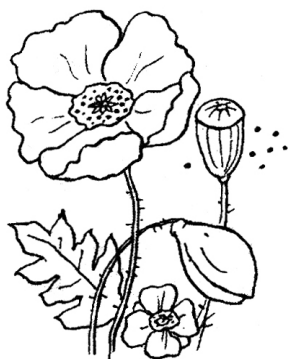
3. Склади текст-опис кульбаби (ромашки, маку) за зразком, малюнком та опорними словами.



- жовта квіточка;
- сонечко в траві;
- золота голівка;
- палає сонячний вогонь.



- ніжна квітка;
- маленьке жовте сонечко;
- білосніжні промінці;
- зелене мереживо.



- яскраве полум'я;
- клаптик рожевого неба;
- червоні метелики;
- вогнегровий коник.

Зразок

ХЛОПЧИК І ДЗВІНОЧОК КОНВАЛІЇ

Навесні із землі виткнулась зелена стрілка. Вона швидко росла, потім розділилася на два листочки. Між ними з'явився маленький пагін. Він піднявся, нахилився до одного листка і на світанку розцвів сріблястим дзвіночком. Квітка була чудова. Вона була схожа на ранкове небо й на блакитну воду ставка. Своєю дивною красою і чарівним ароматом конвалія приваблювала кожного, хто її бачив.

(За В. Сухомлинським)

4. Склади текст-міркування за поданим початком.

- а) Три тижні не був у школі Сергійко: хворів.
Скучив за товаришами й за вчителькою.

Радісний, збуджений, прийшов хлопчик до школи. Думалось йому: в очах товаришів побачить радість і привітність.

- б) Був морозний січневий ранок. Зривалися сніжинки. З півночі віяв холодний, пронизливий вітер.

Ми прийшли до школи на світанку. У класі було тепло. Задзвонив дзвоник. Ми сіли на свої місця. Минула хвилина, друга. Учителя не було.

II. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ МОВИ, МОВНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

1. Текст

Варіант 1

1. Текст складається із:

- а) заголовка, основної частини, плану;
- б) зачину, основної частини, кінцівки;
- в) зачину, заголовка, кінцівки.

2. Цю групу речень можна назвати текстом чи ні?

На ялинці й дубі лежав сніг. Низько в небі пропливають хмарки. Прощальний крик журавлів ще довго звучав у повітрі.

- а) так;
- б) ні.

3. Яка мета тексту-міркування?

- а) описати ознаки предмета, явища;
- б) розповісти про щось (когось);
- в) довести щось.

4. До якого типу належить поданий текст?

Для білочки ні морози, ні вітер не страшні. Як закурить метелиця, негода — білка мерщій у своє гніздечко поспішає. Воно в неї, як у пташки, збудоване з гілок та хмизу. Усередині м'якою підстилкою вислане. Залізе білочка в гніздо, а щоб холодний вітер не задував, пролазку підстилкою затулить. Згорнеться клубочком, накриється хвостиком і спить.

- а) розповідь;
- б) опис;
- в) міркування.

5. Поділи текст на речення. Визнач кількість речень.

Настала осінь повіяв холодний вітер небо вкрилося важкими хмарами часто йдуть дощі зів'яли квіти жовте листя опадає з дерев птахи відлітають у теплі краї.

- а) 5;
- б) 7;
- в) 6.

6. Розташуй речення так, щоб вийшла зв'язна розповідь.

- ☐ Замерзла річка за селом.
- ☐ Радіють діти.
- ☐ Прийшла холодна зима.
- ☐ Можна ходити на лижах, бігати на ковзанах по гладкому льоду.
- ☐ Сніг вкрив ліси, поля, дахи будинків.

7. Удосконали і запиши текст.

Береза дуже красиве дерево. У берези білий стовбур. З берези падають крилаті зернятка. Вітром зернятка разносяться по землі. З кожної зернини виросте нова береза.

8. Закінчи текст. Добери заголовок.

Друзі йшли лісом і збирали гриби. На галявині вони побачили зламану берізку.

Варіант 2

1. Текстом називається:

- а) кілька абзаців;
- б) зв'язна розповідь про щось (когось);
- в) кілька речень.

2. Текст складається із:

- а) зачину, основної частини, кінцівки;
- б) заголовка, теми, плану;
- в) заголовка, основної частини, кінцівки.

3. Яка мета тексту-розповіді?

- а) довести щось;
- б) описати предмет;
- в) розповісти про якусь подію.

4. До якого типу належить поданий текст?

Осіній день. Земля вкрита килимом із різнобарвного листя. Крізь віти дерев видніється синє небо. Сонячним промінням зігріті золоті берізки. Вони стоять, мов зачаровані, у цьому лісовому царстві. Тільки стрункі сосни та ялинки пишаються своїм зеленим гіллям.

- а) розповідь;
- б) опис;
- в) міркування.

5. Поділи текст на речення. Визнач кількість речень.

На березі у високій траві росли великі лісові дзвіночки у повітрі пахло різними квітами й теплою травою десь чулося різне й тонке гудіння дзижчали бджоли сюрчали коники високо в небі літали ластівки.

- а) 7;
- б) 8;
- в) 6.

6. Розташуй речення так, щоб вийшла зв'язна розповідь.

- ☐ Він сміливо кинувся на розбишаку.
- ☐ Воно причаїлося на гілці біля годівнички.
- ☐ Котик упав на землю.
- ☐ Кошеня захотіло зловити пташку.
- ☐ Це помітив горобець.

7. Удосконали і запиши текст.

Соловей сидів на тонесенькій калиновій гілочці. Був дуже схожий на горобчика. Тільце мав трохи витягнуте. Очі чорні, великі. Як співав, злегка горбився, трішки опускав крильця, широко відкривав тонкий дзьобик.

8. Закінчи текст. Добери заголовок.

Настали літні канікули. Діти пішли в ліс. Вони збирали ягоди і квіти.

2. Речення

Варіант 1

1. Речення — це:

- а) кілька членів речення;
- б) кілька слів;
- в) одне чи кілька слів, що виражають закінчену думку.

2. Покажи стрілочкою, до якого типу належать подані речення.

Питальне

Сіла осінь на порозі,
Довгі коси розплела.

Розповідне

Прилітайте, друзі милі,
Не лякайтесь заметілі!

Спонукальне

Гей, у небі, у блакиті —
Хто там носить воду в ситі?

3. Познач головні члени поданого речення.

Над полем синьою дугою широке небо простяглось.

- а) простяглось над полем;
- б) широке небо;
- в) небо простяглось.

4. Із поданих слів побудуй і запиши речення.

Листочками, дуб, яскравим, під, сонця, зашепотів, промінням.

5. За допомогою питань установи зв'язок між словами в реченні.

Осінні холоди завдали тривоги пташкам.

6. Випиши речення, у якому треба поставити кому між однорідними членами. Постав коми, де потрібно.

а) Фіалки пахнуть ніжно й радісно.

б) На сонці гадюка оживає та вирушає на полювання.

в) Долини луги діброви буяли пишним цвітом.

7. Заміни виділене слово однорідними членами і запиши утворене речення.

Уже пожовкло листя на **деревах**.

8. Вибери речення, що відповідає схемі:

Яке? Що? Що зробила? Що?

- а) Червоні черешні полум'ям горіли на сонці.
- б) Святкове намисто одягла шипшина.
- в) Сухе листя дощем спадало з дерев.

Варіант 2

1. Основа речення — це:

- а) іменник, прикметник;
- б) підмет і присудок;
- в) дієслово, іменник.

2. Покажи стрілочкою, до якого типу належать речення.

Спонукальне

Уже в саду осінньому гуляє листопад.

Розповідне

Де літечко поділося?

Питальне

Вертайся скоріше назад!

3. Познач головні члени поданого речення.

Синьоокий вітер над ланами віє.

- а) синьоокий вітер;
- б) вітер віє;
- в) віє над ланами.

4. Із поданих слів побудуй і запиши речення.

На, дуби, вітрах, велетенські, шумлять, степових.

5. За допомогою питань установи зв'язок між словами в реченні.

На траві заблищали білі кристалики льоду.

6. Випиши речення, у якому треба поставити кому між однорідними членами. Постав коми, де потрібно.

- а) У саду допіли соковиті яблука, духмяні груші, смачні сливи.
- б) Шпак сів на гілку й весело защебетав.
- в) Сизі тумани вкривають поля сади ліси.

7. Заміни виділене слово однорідними членами і запиши утворене речення.

Відлітають у вирій **птахи**.

8. Вибери речення, що відповідає схемі.

Що? Що зробила? Якою? Чим?

- а) На небі з'явилися білі хмаринки.
- б) Трава вмивається ранньою рососою.
- в) Сонце піднялося над сонною землею.

3. Іменник

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з іменників:

- а) хмара, золотава, зорі;
- б) дерева, море, лісові;
- в) річка, звірі, зорі.

2. Визнач рід іменників.

Ромашка, їжак, пальто, ведмідь, книга, вікно.

Ч. р.

Ж. р.

Сер. р.

3. У якому відмінку вжито подані іменники?

У червні, на небі, у лісі, у селі.

- а) у місцевому;
- б) у давальному;
- в) в орудному.

4. Випиши речення, у якому іменник чоловічого роду стоїть в орудному відмінку однини.

- а) Під кущем причаївся їжачок.
- б) Улюбленою їжею сойки є жолуді.
- в) За селом розкинувся березовий гайок.

5. Випиши речення, у якому іменник стоїть у місцевому відмінку множини.

- а) Давно обсипався в лісі цвіт з груш і кислиць.
- б) На яблунях виблискують спілі яблучка.
- в) По Дніпру ми пливли катером.

6. Постав іменники, подані в дужках, у потрібній формі.

Прочитати в (книга) — _____.

Покрилися (зелень) — _____.

Плавати в (річка) — _____.

7. На місці крапок постав потрібні закінчення, визнач відмінок.

Зійшло сонце (н.в.). Вітерець прогнав з неб...
(_____) останню хмаринк... (_____).
З'явився літак. Він окреслив широке коло над круч...
(_____), похитав крил... (_____) і полинув
на заріччя.

8. Склади речення з поданими словосполученнями. Підкресли іменники.

Чарівна осінь; милують око; відлітають у вирій.

Варіант 2

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з іменників:

- а) злива, блискавка, грозовий;
- б) береза, ліс, галявини;
- в) осінь, похмура, вітер.

2. Визнач рід іменників.

Шлях, зірка, віконце, шпак, суниця, плетіння.

Ч. р.

Ж. р.

Сер. р.

_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. У якому відмінку вжито подані іменники?

За вітрами, між вулицями, травами, з квітами.

- а) у давальному;
- б) в орудному;
- в) у місцевому.

4. Випиши речення, у якому іменник жіночого роду стоїть в орудному відмінку однини.

- а) Туристи затрималися в дорозі.
- б) На пасіці пахло медом.
- в) Діти з радістю прийняли звістку про подорож до столиці України.

5. Випиши речення, у якому іменник чоловічого роду стоїть у місцевому відмінку однини.

- а) У лісі ростуть дикі груші та яблуні.
- б) Тато купив Петрикові лижі.
- в) За селом протікає річка.

6. Постав іменники, подані в дужках, у потрібній формі.

Стрибати на (нога) _____.

Зустрічати з хлібом і (сіль) _____.

Грає на (скрипка) _____.

7. На місці крапок постав потрібні закінчення, визнач відмінок.

Здавна шанували в Україні (м.в.) криниці. Біля неї завжди садили калин... (_____) чи верб... (____). Криниця з журавл... (_____) споконвіку є символ... (_____) достатк... (_____), привітност... (_____), доброт... (_____).

**8. Склади речення з поданими словосполученнями.
Підкресли іменники.**

Чарівна осінь; різнобарвне листя; лісові мешканці.

4. Прикметник

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з прикметників:

- а) прозоре, камінь, степові;
- б) смачні, холодні, дзвінка;
- в) легкий, зозуля, щасливе.

2. Рід прикметника можна визначити за:

- а) питанням, закінченням, іменниками, з якими зв'язані прикметники;
- б) називним відмінком, питанням, закінченням;
- в) числом та відмінком.

3. Знайди у вірші прикметники і запиши їх у чоловічому роді.

Солов'їну, барвінкову,
колосисту — на віки —
українську рідну мову
в дар мені дали батьки.
(О. Забужко)

4. Визнач відмінок прикметників у реченні:

Гаптує вечір жовтим шовком блакитні килими.

- а) орудний і давальний;
- б) орудний і знахідний;
- в) родовий і називний.

5. Випиши прикметник, будова якого відповідає схемі

 :

- а) холодний;
- б) барвистий;
- в) чистий.

6. З поданих слів склади й запиши речення. Визнач відмінки прикметників.

У, чулися, небі, вечорами, гусей, пізніми, теплому, крики.

7. Випиши групу іменників, від яких можна утворити прикметники за допомогою суфіксів -ськ-, -цьк-, -зьк-:

- а) козак, сніг, юнак;
- б) зима, Карпати, сусід;
- в) Україна, Дрогобич, Париж.

8. Пошир речення прикметниками.

Сонце щедро сипле на землю _____
проміння. По небу пливли _____ хмаринки.
_____ вітерець злегка гойдав
_____ гілля дерев. Настала
_____ весна.

Варіант 2

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з прикметників:

- а) ранній, вузький, стежина;
- б) жовті, звірі, осінній;
- в) зелений, тонесенька, літнє.

2. Відмінок прикметника можна визначити за:

- а) числом і чоловічим родом;
- б) іменником, із яким він зв'язаний у реченні;
- в) числом і жіночим родом.

3. Знайди у вірші прикметники і запиши їх у жіночому роді.

І гарненькі, й невеличкі
в коробку жили сестрички.
Всі яскраві, всі чудові,
мої фарби кольорові.

(В. Лучук)

4. У називному відмінку множини всі прикметники мають закінчення:

- а) -ий, -ій;
- б) -і, -и;
- в) -і.

5. Випиши речення, у якому прикметник середнього роду однини стоїть у давальному відмінку.

- а) Діти раділи літньому сонечку.
- б) Коханій матусі я дарую весняні квіти.
- в) Кращому читачеві бібліотеки вручили цінний подарунок.

6. З поданих слів склади й запиши речення. Визнач відмінки прикметників.

До, починається, дитинства, любов, раннього, мови, рідної, з.

7. Вибери групу іменників, від яких можна утворити прикметники за допомогою суфіксів -ськ-, -цьк-, -зьк-:

- а) Росія, молодець, Запоріжжя;
- б) лікар, навчання, тварини;
- в) школа, Крим, гори.

8. Пошир речення прикметниками.

Настала _____ весна. Сонце
лле на землю _____ тепло.
_____ птахи співають _____
пісні. _____ світло заливає все
навколо.

5. Займенник. Числівник

Варіант 1

1. Займенниками третьої особи є:

- а) ми, ти, він, воно;
- б) я, ви, воно, вони;
- в) він, вона, воно, вони.

2. Особові займенники відповідають на ті самі питання, що й:

- а) іменники;
- б) дієслова;
- в) числівники.

3. Займенник *ми* зміни за питаннями:

Кого? _____ Для кого? _____
Кому? _____ За ким? _____
У кого? _____

4. Спиши речення, замінивши займенники першої особи однини на займенники другої особи однини.

Сад виріс уже вищий за мене.

Мені батьки і вчителі хочуть щастя на землі.

Я ладнаю годівнички для горобчика й синички.

5. Числівник відповідає на питання:

- а) скільки? який? котрий?
- б) скільки? який? які?
- в) котрий? який? яка?

6. Визнач речення з числівниками.

- а) Минулий тиждень був цікавим на події.
- б) Улітку один тиждень рік годує.
- в) Настав перший місяць весни.

7. З поданих слів склади речення.

Із, складається, днів, тиждень, семи.

8. Утвори й запиши словосполучення словами.

7 (книжка), о 5 (година), 4 (брат).

Варіант 2

1. Займенниками другої особи є:

- а) ти, ви;
- б) ми, ви;
- в) ти, ми.

2. За родами змінюються займенники:

- а) третьої особи множини;
- б) першої особи однини;
- в) третьої особи однини.

3. Займенник *вона* зміни за питаннями:

У кого? _____ З ким? _____
Кому? _____ На кому? _____
На кого? _____

4. Спиши речення, замінивши займенники другої особи однини займенниками третьої особи однини.

Тому ти смієшся, що сонечко сяє.

Грайливий вітер штовхає тебе в плече.

Ти стоїш і думаєш: як радісно повернутися до батьківського порога!

5. Числівники — це слова, що означають:

- а) кількість предметів, їх порядок при лічбі;
- б) кількість предметів, загальні назви;
- в) порядок при лічбі, ознаку предмета.

6. Визнач речення з числівниками.

- а) Одне літо краще, як сто зим.
- б) У наступному місяці наш клас поїде на екскурсію.
- в) В Україні є двадцять заповідників.

7. З поданих слів склади речення.

Досягає, дерев, висота, метрів, ста, окремих.

8. Утвори й запиши словосполучення словами.

9 (слово), 3 (рік), о 8 (година).

6. Дієслово

Варіант 1

1. Укажи групу слів, яка складається тільки з дієслів:

- а) радіти, ранок, влітає;
- б) злітають, дозрівають, дякує;
- в) кружляють, місяць, збираються.

2. Вибери групу слів, яка належить до першої дієвідміни дієслів:

- а) посіють, співають, стоять;
- б) виблискують, умивають, одягаються;
- в) починають, виходять, косять.

3. Початковою формою дієслова є:

- а) неозначена форма;
- б) форма теперішнього часу;
- в) форма минулого часу.

4. Дієслова теперішнього часу змінюються за:

- а) особами і числами;
- б) особами і родами;
- в) родами і числами.

5. Встав пропущені букви в закінченнях дієслів.

Примрі___ш, біж___мо, гра___ться, люб___те,
виход___мо.

6. Від поданих іменників утвори дієслова третьої особи однини.

Сміх — _____.

Світло — _____.

Помилка — _____.

7. Заміни подані дієслова дієсловами другої особи однини теперішнього часу.

Я слідкую за чистотою книги, не читаю під час їди, не беру її брудними руками. Не загортаю сторінок, а користуюся закладкою.

8. Зміни текст так, щоб події відбувалися в минулому часі.

Весна аж співає навкруги, бринить ніжним вітерцем. Усе в лісі радіє, а береза плаче. Берези, з яких беруть багато соку, засихають і швидко гинуть.

3. Дієслова минулого часу в однині змінюються за:

- а) числами;
- б) родами і числами;
- в) числами та особами.

4. Визнач речення з дієсловами третьої особи однини.

- а) За вікном гуде, виє завірюха.
- б) Поцікавтеся одне в одного, чи допомагаєте ви взимку пташкам.
- в) Над землею весело кружляють білі сніжинки.

5. Устав пропущені букви в закінченнях дієслів.

Співа____ш, крич____мо, говор____ш, ряту____ш,
диха____ш.

6. Від поданих іменників утвори дієслова третьої особи однини.

Блиск — _____.

Старання — _____.

Гра — _____.

7. Зміни текст так, щоб події відбувалися в теперішньому часі.

Прийшла хмара. Линув дощик. Люди поховалися по домівках. Миготіли блискавки, грім гримів не вгаваючи.

8. Заміни подані дієслова дієсловами третьої особи однини.

Найперше старанно роблю уроки. Нікому не заважаю. Читаю казки, учу напам'ять вірші. Допмагаю товаришам.

III. ОЦІНЮВАННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ І ПУНКТУАЦІЙНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Списування

I семестр

ВОСЕНИ

Густі сірі хмари зтягнули небо. З них сіє дрібний дощ. Від холоду в'януть трави й квіти.

Барви осені милують око. Ось берізки розпустили золотаві косиці. Жовті брилі одягли ясени, в'язи та клени. Серед зеленої хвої сосни яскравим вогнищем палає дика груша. Сумно тремтять холодними вогниками оранжеві листки на осиці.

Листочки кружляють у повітрі легкими зграями й тихенько лягають на землю. (61 слово)

(За Ю. Старостенком)

[illegible]

Ліс — це природний дім для диких звірів і птахів. Кожен із нас повинен обережно поводитися у цьому домі.

Особливо це стосується літньої пори — червня. Червень — місяць піклування про диких тварин. Червень — місяць тиші в лісових і мисливських угіддях.

У червні з'являються перші пташині виводки. Скільки роботи тепер у пернатих! Лише одне стриження одержує за добу від батьків сім тисяч різних комах. *(61 слово)*

(За В. Сухомлинським)

[illegible]

Сніг мете, поземок по вулиці так і стрибає...
По небу білі хмари летять, а за ними сонце блимає.

І тоді навкруги ніби сріблом спалахує...

До вечора вітер трохи вщух — і все наше село
відразу білим-білим зробилося. Від снігу. Він лежав
на дахах, на гілках дерев і на кущах, навіть дро-
ти електричні обліпив. А на стовпах великі шапки
з'явилися. Мов лелечі гнізда, тільки білі. Красиво!..
(64 слова)

(За В. Чистяковим)

[illegible]

Із знання свого родоводу починається кожна людина. А коріння її закладене в батьківській домівці, у материнській пісні.

Усіх членів сім'ї завжди об'єднував живлющий родинний вогник. Від матері до доньки передавалися старанно вишиті рушники, сорочки. Від батька до сина передавалися земля, любов, уміння чути її голос.

І сьогодні зберігаються родинні традиції. Сім'я, що не вберегла вогника, накликає на себе біду. Вогонь здавна оберігав оселю, вважався священним. *(65 слів)*

(За В. Скуратівським)

[illegible]

У степових колодязях помітно меншало води. Важкі дубові цебри вже черпали мул з дна. З цилінних земель гарячі вітри вже розносили насіння ковили. Гостре і міцне насіння несло над степом хмарами дрібненьких татарських стріл. Воно впиалося в землю своїми жалами, виставляло на вітер довгі тоненькі хвостики. Від колючого насіння збивалася вовна на вівцях. Остюки в'їдалися в тіло, попадали в кров.

Усе живе чавуніло від нещадної тріскучої спеки.
(67 слів)

(За О. Гончаром)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the paper.

II семестр

* * *

Попросив мене один хлопчик сопілку зробити. Розшукав я на узліссі кущ бузини і підійшов до нього. Хотів гілку для сопілки зрізати. Раптом з куща вискочила сіренька пташка і застрибала по землі. Вона волочила крило. Кинувся я до неї. А пташина далі відводила мене від куща. А потім полетіла геть!

У бузині було гніздечко кропив'янки. От пташка й відвела мене від нього. Не став я даремно її тривожити. В іншому місці знайшов гілку для сопілки. (74 слова)

(За Ю. Старостенком)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

З неба летіла додолу сніжинка. Вона була ніжна, легка, прозора, мов пушинка. І красива, мов зірка.

На землі стояв хлопчик. Він бачив, як падає сніжинка, і думав, що, коли впаде комусь під ноги, її затопчуть.

Ні, не треба падати сніжинці на землю. Не треба її затоптувати.

Хлопчик простягнув долоню. Він захотів приголубити сніжинку. А вона впала на добру, теплу його руку й розтала. Хлопчик із жалем дивиться на долоню. А там блищить крапелька, мов сльозинка.
(75 слів)

(За В. Сухомлинським)

[illegible]

Одного разу бабуса знайшла на вулиці поранену ворону. Вона принесла її до хати і поклала в ящик з курчатами. Уранці пішла подивитися на курчат. У куточку сиділа ворона. Під її крилами примостилося п'ять курчат.

За кілька днів крило у ворони загоїлось. Бабуса її випустила, але ворона кружляла навколо хати і кричала. У хаті пищали курчата. Бабуса випустила їх на подвір'я. Ворона злетіла до них і розставила крила.

Так і залишилась ворона жити у бабусі. (74 слова)

(З журналу «Барвінок»)

[illegible]

КАЛИНА

Стоїть при дорозі калина. Хто йде, той милується нею. Гарна вона кожної пори року. Навесні вбирається калина у смарагдове листя з білим мереживом квіток. Духмяні запашні квіти милують око. Згодом на місці суцвіть з'являться важкі кетяги, зарум'яняться.

А прийде осінь — не мине й калини, прибереже для неї найчарівніші барви. Навіть зима не насмілиться зірвати це чудове намисто. Обережно притрусить його сніжком, і стане воно цілющим.

Так і стоїть калина, гостинно пригощає ягідками пташок і перехожих. (76 слів)

[illegible]

Я збирав у лісі суниці, а попереду йшов якийсь звір. Мені стало цікаво. Сів на пенёк і почав на-свистувати. Звір спочатку зупинився, а потім став підкрадатися до мене. З кущів показався чорний ніс і два ока. Тут я відразу здогадався — це вед-межатко.

Нарешті звір виліз і почав мене обнюхувати. Об-нюхав взуття, знайшов ґудзики і став їх облизувати.

Я почув, як у кущах малини затріщали гілки. Це ведмедичка шукала своє ведмежа.

Я відірвав ґудзики і віддав звірові, а сам пустився навтьоки. *(80 слів)*

(За Г. Снегірьовим)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ЗМІСТ

САМОСТІЙНІ РОБОТИ

1. Текст.....	3
2. Речення.....	8
3. Іменник.....	13
4. Прикметник.....	17
5. Займенник. Числівник.....	21
6. Дієслово.....	26

I. ОЦІНЮВАННЯ ВМІНЬ І НАВИЧОК МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аудіювання (слухання і розуміння прослуханого).....	31
Діалогічне мовлення.....	41
Монологічне мовлення. Письмовий переказ. Усний твір.....	45

II. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ МОВИ, МОВНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

1. Текст.....	51
2. Речення.....	56
3. Іменник.....	61
4. Прикметник.....	66
5. Займенник. Числівник.....	71
6. Дієслово.....	75

III. ОЦІНЮВАННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ І ПУНКТУАЦІЙНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Списування.....	80
Диктанти.....	100

Навчальне видання

ПЕТРЮК Лариса Петрівна
РИСОВАНА Зінаїда Георгіївна

УКРАЇНСЬКА МОВА
4 клас
Зошит для самостійних
і контрольних робіт
для загальноосвітніх навчальних закладів
із навчанням українською мовою

Головний редактор *Г. Ф. Висоцька*
Редактор *О. В. Трефілова*
Комп'ютерне верстання *С. І. Северина*
Коректор *Т. Є. Цента*

Формат 70×90/16. Папір офсетний. Гарнітура Arial.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 8,17 Тираж 2000 прим.
Замовлення №

ТОВ ТО «Гімназія»,
вул. Восьмого Березня, 31, м. Харків 61052
Тел.: (057) 719-17-26, (057) 719-46-80, факс: (057) 758-83-93
E-mail: contact@gymnasia.com.ua
Сайт: <http://www.gymnasia.com.ua>
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 644 від 25.10.2001

Надруковано з діапозитивів, виготовлених ТОВ ТО «Гімназія»,
у друкарні ПП «Модем»,
вул. Восьмого Березня, 31, м. Харків 61052
Тел. (057) 758-15-80
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХК № 91 від 25.12.2003